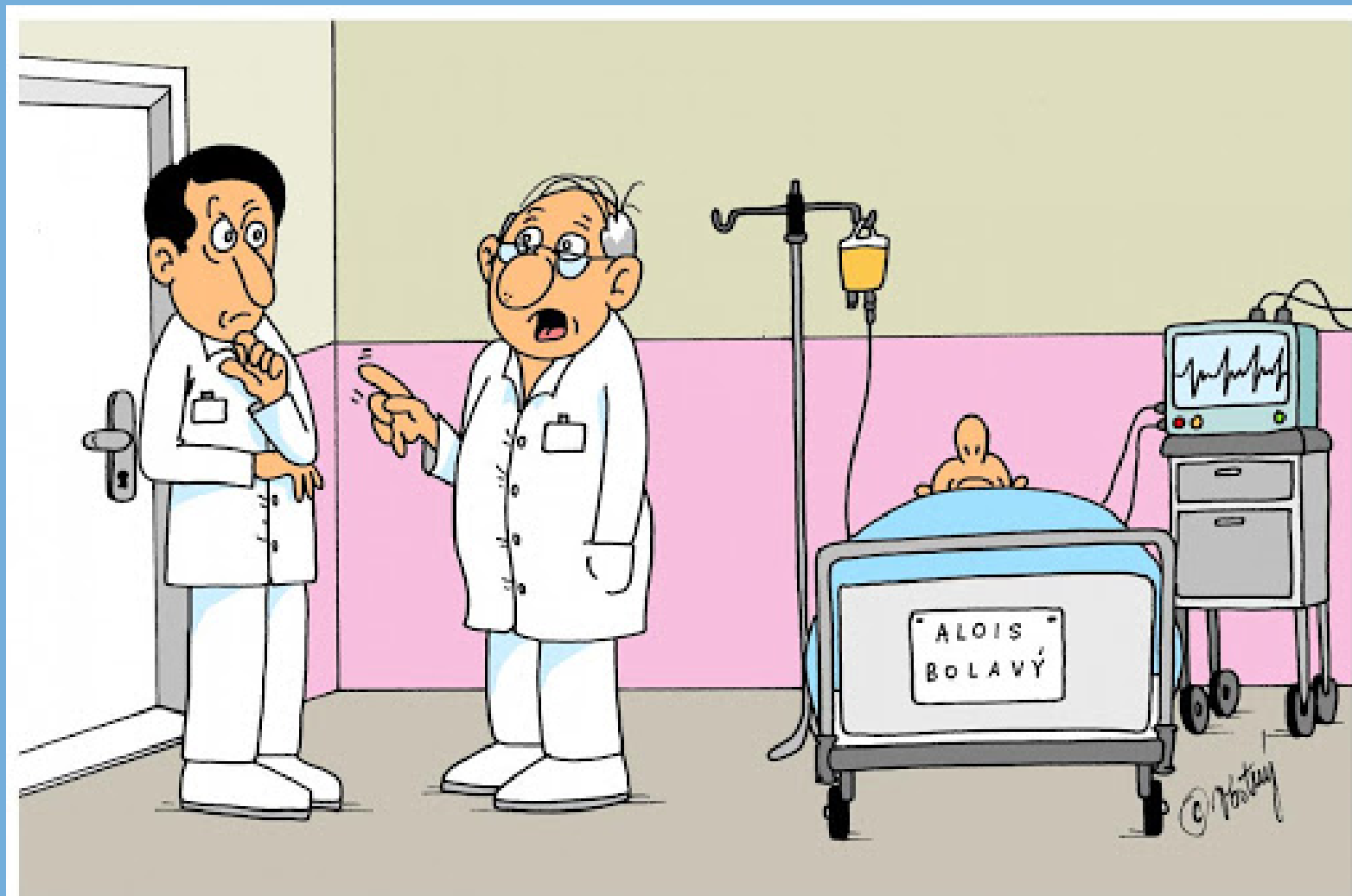

OŠETŘOVATELSKÝ PROCES V RÁMCI PŘEDOPERAČNÍ PŘÍPRAVY A POOPERAČNÍ PÉČE

Mgr. et Mgr. Andrea Menšíková

Tak co pane kolego, budeme ho operovat, nebo ho necháme žít?

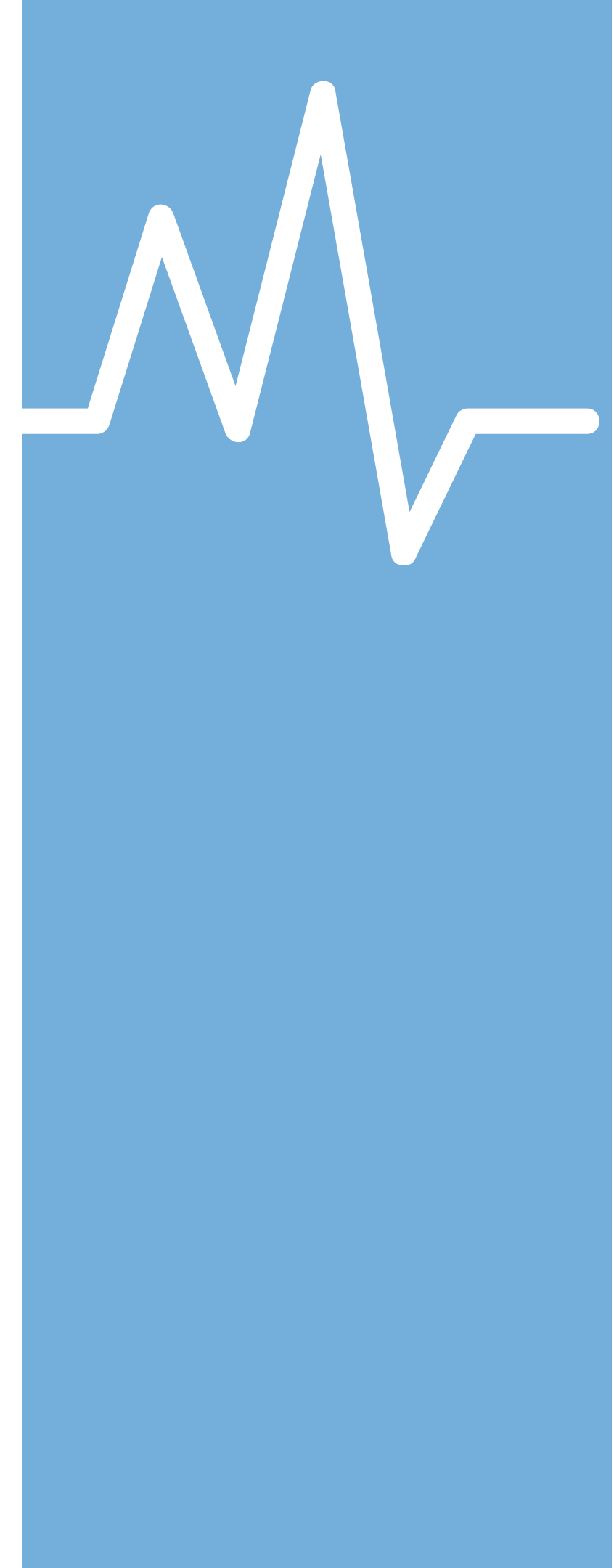
"Jenom žádnou paniku", uklidňuje lékař pacienta, "tuto operaci jsem prováděl nejméně 30x. Jednou už se mi musí povést!"

CHIRURGIE

-
- **ZE STAROŘECKÉHO CHEIROURGIA, CHEIR (RUKA) A ERGEIN (PRACOVAT)**
  - **LÉČÍ NEMOCI A ÚRAZY OPERATIVNĚ MANUÁLNÍM A INSTRUMENTÁLNÍM OŠETŘENÍM**

CHIRURGICKÉ OBORY:

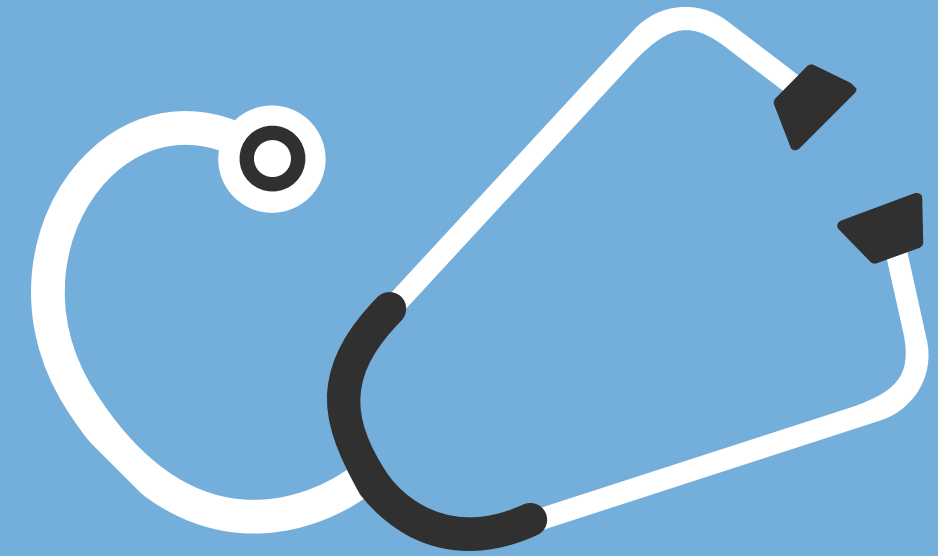
- traumatologie
- ortopedie
- gynekologie
- ORL
- urologie
- ....

OPERACE

= ŘÍZENÝ ZÁSAH DO TĚLA PACIENTA

PŘEDOPERAČNÍ FÁZE - VŠECHNY ÚKONY, KTERÉ JE NUTNÉ PROVÉST PŘED OPERAČNÍM VÝKONEM

PERIOPERAČNÍ DOBA - ÚKONY A PROCESY V DOBĚ VLASTNÍHO OPERAČNÍHO ZÁKROKU

POOPERAČNÍ DOBA - INTERVENCE PO PROVEDENÉM CHIRURGICKÉM VÝKONU

PŘEDOPERAČNÍ PŘÍPRAVA

Proč?

- NEZBYTNÁ SOUČÁST OPERAČNÍHO PROCESU
- JEJÍ DÉLKA A NÁROČNOST SE ODVÍJÍ OD DRUHU OPERAČNÍHO ZÁKROKU A AKTUÁLNÍHO STAVU PACIENTA

DRUHY OPERAČNÍCH ZÁKROKŮ

---

dělení dle indikace výkonu

- **PLÁNOVANÉ = ELEKTIVNÍ** - zdravotní stav pacienta je stabilizovaný, ale bez operace by došlo k dekompenzaci
- **URGENTNÍ** - destabilizace stavu pacienta vede k operaci
- **NEODKLADNÉ** - z vitální indikace

DRUHY OPERAČNÍCH ZÁKROKŮ

---

dělení dle účelu operace

- **DIAGNOSTICKÉ** - EXPLORATIVNÍ - zjišťujeme příčinu onemocnění
- **TERAPEUTICKÉ** - RADIKÁLNÍ - řešící příčinu x PALIATIVNÍ - zmírňující obtíže
- **NEODKLADNÉ** - PROBATORNÍ - vzhledem k závažnosti onemocnění nelze provést výkon dostatečně radikálně

DRUHY OPERAČNÍCH ZÁKROKŮ

---

dělení dle velikosti (náročnosti)

- **ZÁKROK V LOKÁLNÍ ANESTEZII** - není nutná příprava v takovém rozsahu jako u CA, není anesteziologická příprava - pozor na alergii na lokální anestetika; př. odstranění znaménka, operace očních víček
- **ZÁKROK V CELKOVÉ ANESTEZII** (klasická příprava viz. výše)
- **MINIIVAZIVNÍ ZÁKROK** - méně bolestivý výkon, který vede k rychlému hojení operačních ran a ke zkrácení doby rekonvalescence po zákroku, nezatěžuje pacienta tak velkým rizikem jako běžná operace (často zákroky prováděné pomocí endoskopů - př. laparoskopie)

DRUHY OPERAČNÍCH ZÁKROKŮ

---

další dělení

- JEDNODOBÉ X VÍCEDOBÉ
- SEPTICKÉ X ASEPTICKÉ
- AKUTNÍ X PLÁNOVANÉ

PŘEDOPERAČNÍ PŘÍPRAVA

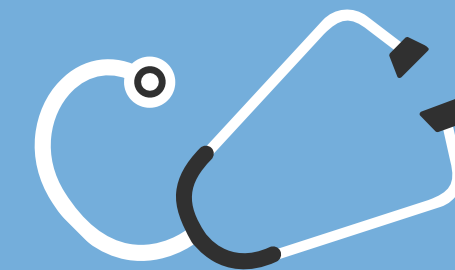

Podstoupení chirurgického zákroku je velmi stresující situace, která vyžaduje řádnou předoperační přípravu, na které se podílí multidisciplinární tým.

- ZAHÁJENA PŘED PŘIJETÍM PACIENTA NA ODDĚLENÍ
- CÍLEM: ODHALIT PŘÍPADNÁ SKRYTÁ ONEMOCNĚNÍ

DĚLENÍ PŘEDOPERAČNÍ PŘÍPRAVY

DLOUHODOBÁ

KRÁTKODOBÁ

BEZPROSTŘEDNÍ

DLOUHODOBÁ PŘEDOPERAČNÍ PŘÍPRAVA

CCA 14 DNÍ PŘED PLÁNOVANOU OPERACÍ PROVÁDÍME ZÁKLADNÍ PŘEDOPERAČNÍ INTERNÍ VYŠETŘENÍ

- screeningové vyšetření krve - biochemie (urea, kreatinin, ionty, jaterní testy, glykemie), hematologie (FW, KO), koagulace (APTT, Quick, fibrinogen), u rizikových HIV, HBsAg
- screeningové vyšetření moče - M + S
- EKG
- RTG srdce a plic
- vyšetření krevní skupiny, (autotransfuze - pouze u operací s předpokládanou velkou krevní ztrátou - typicky TEP)
- další vyšetření dle specifických problémů (UZ, CT, konzilium diabetologické, neurologické, ...)
- POZOR na inkubační dobu některých infekčních onemocnění!

KRÁTKODOBÁ PŘEDOPERAČNÍ PŘÍPRAVA

---

24 HODIN PŘED OPERACÍ

- fyzická příprava
- psychická příprava
- anesteziologická příprava

1. FYZICKÁ PŘÍPRAVA PŘED OPERACÍ

zodpovědnost za úroveň této přípravy má sestra

VÝŽIVA A
HYDRATACE

**lačnění - od
půlnoci nejíst,
nepít, nekouřit**
v den operace
pouze léky,
ev. premedikace

VYLUČOVÁNÍ

**klyzma
zavedení PMK**
před odjezdem
na sál vymočit

HYGIENA

**celková
hygiena**
šperky, nehty,
make-up,

POHYB A
SEBEPÉČE

**nácvik
vertikalizace**

FYZICKÁ PŘÍPRAVA PŘED OPERACÍ

PŘÍPRAVA OPERAČNÍHO POLE

- odstranění nečistot (masti, náplasti)
- odstranění nečistot pupku (u břišních operací)
- oholení operačního pole

holení operačního pole - nasucho,
v den operace nebo den před
operací (pomocí kliperu)

2. PSYCHICKÁ PŘÍPRAVA PŘED OPERACÍ

- zlepšuje pooperační průběh
- snižuje riziko vznikou komplikací

DOSTATEČNÁ
INFORMOVANOST

- průběh výkonu
- pooperační období

ZAJIŠTĚNÍ ODPOČINKU

- prepremedikace

3. ANESTEZIOLOGICKÁ PŘÍPRAVA PŘED OPERACÍ

- konzilium anesteziologem přímo na oddělení

INFORMOVANÝ
SOUHLAS

- průběh výkonu
- pooperační období

PREMEDIKACE

- uklidnění (navození anxiolýzy)
- ovlivnění vegetativního CNS

HODNOCENÍ OPERAČNÍHO RIZIKA DLE ASA

(AMERICAN SOCIETY OF ANESTHESIOLOGISTS)

riziko se určuje perioperační mortalitou

ASA I

- zdravý pacient
- bez patologického nálezu
- proces, pro který je pacient operován nezpůsobuje systémovou poruchu

ASA II

- méně až středně závažné systémové onemocnění
- věk nad 70 let
- př. hypertenze, anémie, DM, obezita

ASA III

- závažné systémové onemocnění, omezující aktivitu nemocného a výkonnost a funkci orgánů
- př. stav po IM, závažná forma DM

ASA IV

- život ohrožující onemocnění, operací často neřešitelné
- př. nestabilní AP, hemoragický šok, jaterní nedostatečnost, dialyzovaný pacient
- operace pouze z vitální indikace

ASA V

- moribundní pacient, operace je poslední možnost
- smrt je pravděpodobná s operací i bez ní

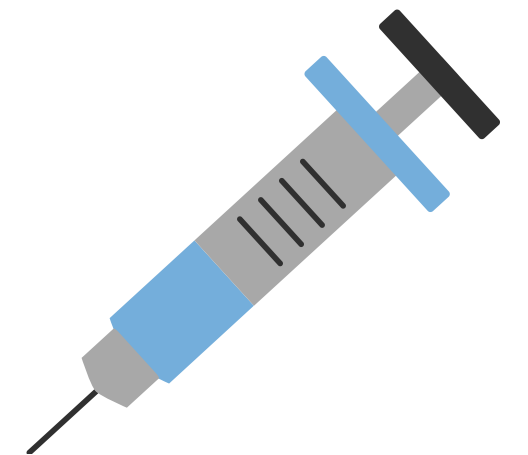
CÍLE PREMEDIKACE

- ANTEROGRÁDNÍ AMNÉZIE
- ANTIKONVULZE (PREVENCE MOZKOVÝCH KŘEČÍ)
- ANTIPSYCHOTICKÝ ÚČINEK
- PROFYLAXE ALERGICKÝCH REAKCÍ
- ANTISALIVACE
- SNÍŽENÍ VEGETATIVNÍ REFLEXNÍ AKTIVITY
- ANALGEZIE

náležitosti podání premedikace:

- jméno ordinujícího lékaře
  - druh a množství podaného léku
  - čas podání léku
  - podpis osoby, která lék podala + razítko - jmenovka
-
- premedikace je aplikována vleže, sestra musí zajistit bezpečnost pacienta
  - po aplikaci bezprostřední premedikace nesmí již pacient opustit lůžko

BEZPROSTŘENÍ PŘEDOPERAČNÍ PŘÍPRAVA

RÁNO PŘED OPERACÍ

- odstranění protetických pomůcek (zubní náhrada), kontaktní čočky
- kontrola vyprázdnění pacienta
- zavedení NGS, PMK, PŽK dle zvyklostí pracoviště a druhu operace
- aplikace ordinované medikace - premedikace, ATB, infuze (diabetici)
- prevence tromboembolických komplikací (bandáže, antikoagulancia)
- svléknutí/převléknutí - čisté pyžamo

Specifika přípravy

ONKOLOGICKÁ PŘÍPRAVA

- ozáření nádoru s cílem zmenšit ho
- ozáření za účelem snížení rizika rozsevu metastáz během operace
- podpora nutrice a celkového stavu pacienta

CHIRURGICKÁ PŘÍPRAVA

- dovyšetření dle základní dg. (CT, UZ)
- autotransfuze
- zakreslení stomie

antibakteriese room vir die kort termyn
ling van wonde en geringe brandwonde

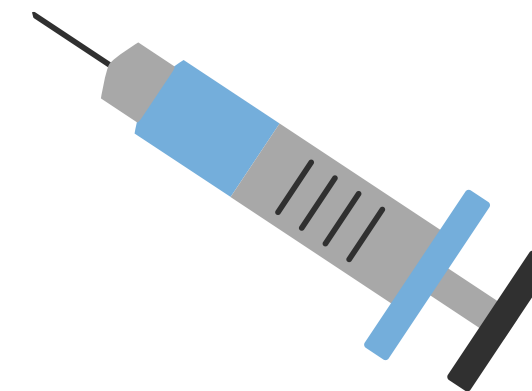
asien 10.0 mg
veelhidrokalbenaasat 0.15% ml/m
at 0.05% ml/m

4 x 5m stretch
Pure Cotton
Crepe Bandage

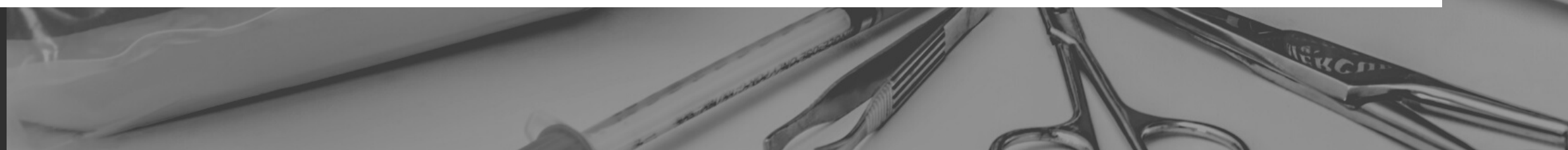
REF N

Příprava diabetiků

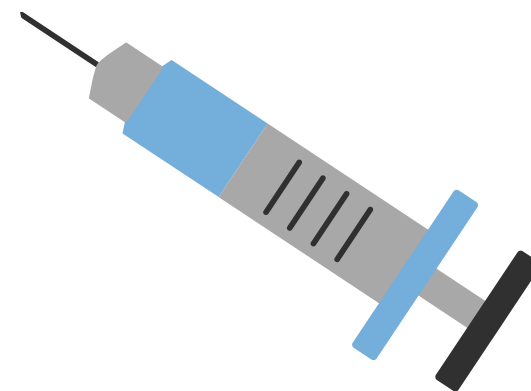

- pacienti s DM jsou často polymorbidní, ohroženi perioperačními a pooperačními komplikacemi - stoupají nároky na dodávku inzulínu
- dlouhodobá příprava - převod z perorálních antidiabetik na inzulín
- předoperačně - nutná kompenzace -glykohemoglobin (HbA1c) nižší než 9 %, lačná glykémie nižší než 10,0 mmol/l, postprandiální glykémie nižší než 13,0 mmol/l

Příprava diabetiků

- pacienti s DM jsou v operačním programu řazeni jako první
- sledování glykemického profilu
- v den operace při malém výkonu ráno bez PAD
- diabetici na inzulinu/PAD podstupující rozsáhlé výkony - obvykle 500 ml 10% G + 12 - 20 j rychlého inzulinu (HMR)
- po operaci INZ a kontrola glykemie až do zahájení perorálního příjmu
- cílem je udržení glykémie 6,0 - 10,0 mmol/l

PERIOPERAČNÍ DOBA

Začíná předáním pacienta v předšálí, končí převzetím personálem JIP nebo standardního oddělení.

Perioperační péči zajišťují pracovníci operačního sálu - všeobecná sestra nemá kompetence k péči o pacienta v perioperační době.

POOPERAČNÍ PÉČE

Typ ošetrovací jednotky, kde bude pacient po operaci záležet na druhu výkonu, pooperačním stavu a nárocích na následnou péči.

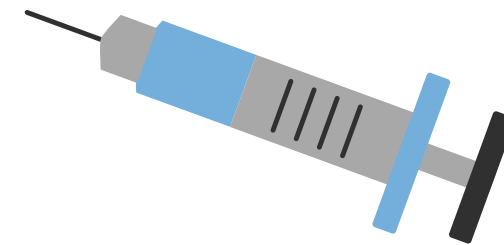

POOPERAČNÍ PÉČE

BEZPROSTŘEDNÍ

NÁSLEDNÁ

BEZPROSTŘEDNÍ POOPERAČNÍ PÉČE

PRVNÍCH 24 HODIN

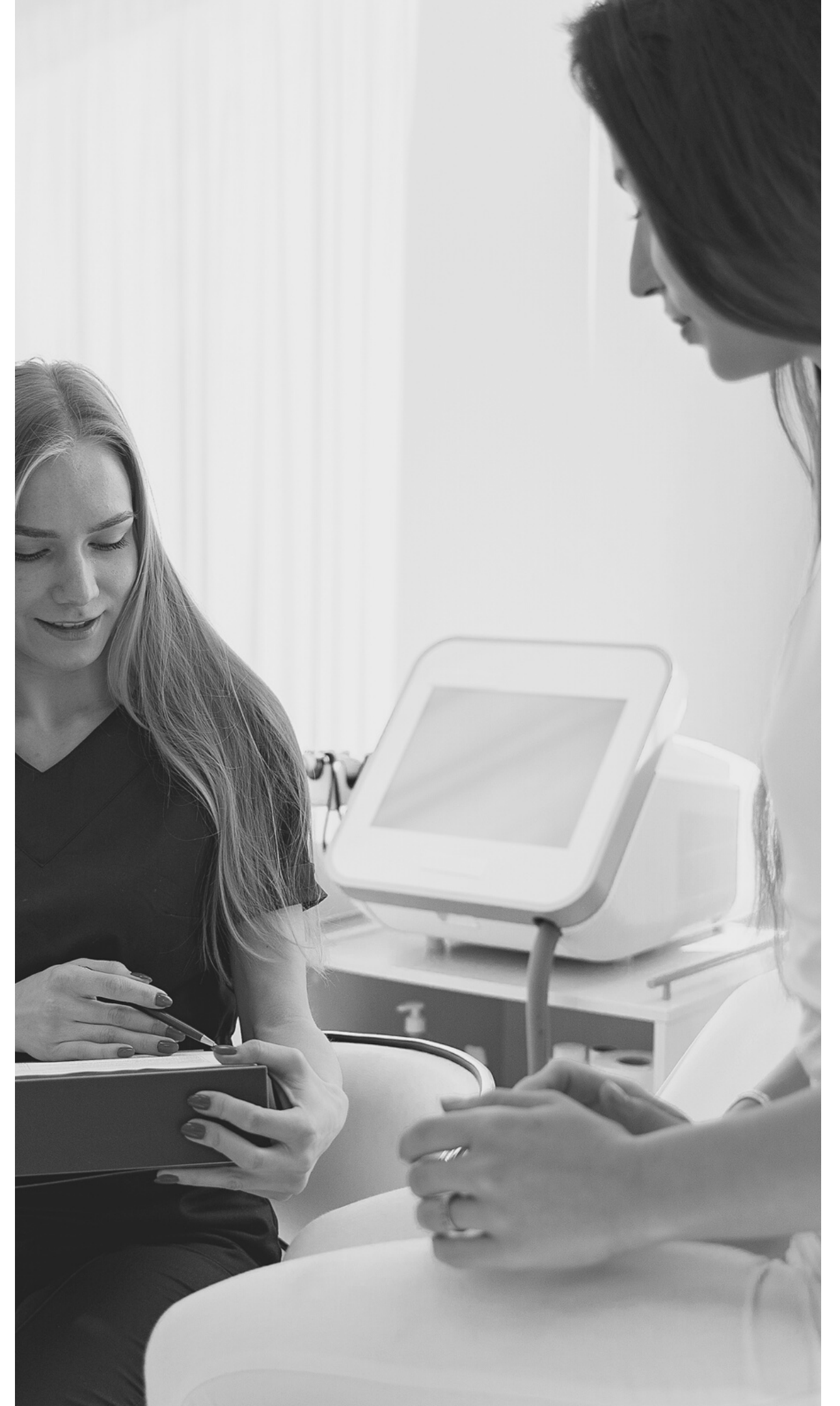
- MONITORING VITÁLNÍCH FUNKCÍ (TK, P, SATURACE O₂, PŘÍPADNĚ EKG MONITORACE)
- HODNOCENÍ ODPADŮ V DRÉNECH (ZÁZNAM DO DOKUMENTACE)
- KONTROLA KRYTÍ OPERAČNÍ RÁNY
- BILANCE TEKUTIN
- ANALGEZIE
- HYGIENA, POLOHOVÁNÍ
- VYPRÁZDNĚNÍ - MOČ DO 12 HODIN OD OPERACE, OBNOVA STŘEVNÍ PASÁŽE DO 3 DNŮ

NÁSLEDNÁ POOPERAČNÍ PÉČE

OD 1. DNE PO OPERACI
(operační den = den nula)

- ZAMĚŘENA ZEJMÉNA NA REHABILITACI PACIENTA
- NADÁLE ANALGEZIE, PÉČE O OPERAČNÍ RÁNU A CELKOVÝ STAV PACIENTA
- ROZVOJ SEBEPÉČE A SOBĚSTAČNOSTI
- REKONVALESCENCE

ZÁKLADNÍ CHIRURGICKÉ NÁZVOSLOVÍ

- ANASTOMÓZA - vzájemné napojení dutých orgánů
- ABLACE - odstranění (snesení) části těla
- EVAKUACE - vypuštění (př. hnisu)
- EXCIZE - vyříznutí části tkáně
- EXTIRPACE - odstranění celého chorobného ložiska
- EXKOCHLACE - vyškrabání
- EXTRAKCE - vytažení/vynětí
- INCIZE - rozříznutí
- PUNKCE - nabodnutí
- REPOZICE - napravení zlomeniny do anatomického postavení
- RESEKCE - odstranění části orgánu
- SUTURA - sešití
- TREPANACE - otevření lebky
- - EKTOMIE: vynětí, úplné odstranění
- - STOMIE: vyústění dutého orgánu na povrch těla
- - TOMIE: otevření orgánu či dutiny
- - TRYPSE: rozdrcení (nejčastěji kamene)

- **edukace pacienta**
- **aseptický postup**
- **převazový vozík - sterilní pomůcky**
- **vhodná poloha pacienta - leh**
- **obnažit nezbytnou část těla**

POSTUP:

- **příprava převazového vozíku**
- **dle potřeby podložit ošetřovanou část těla**
- **emitní miska**
- **odstranit zevní obvazy – rukavice!!!**
- **lékař pinzetou odstraní poslední vrstvu obvazu**
- **podat sterilní tampón, polít dezinfekcí**
- **příprava pomůcek dp., asistence při dalších výkonech**
- **po vytažení stehů ránu dezinfikovat**
- **sterilně krýt ránu a fixovat obvaz**
- **edukace pacienta**
- **záznam do dokumentace**

**Převaz
operační
rány**

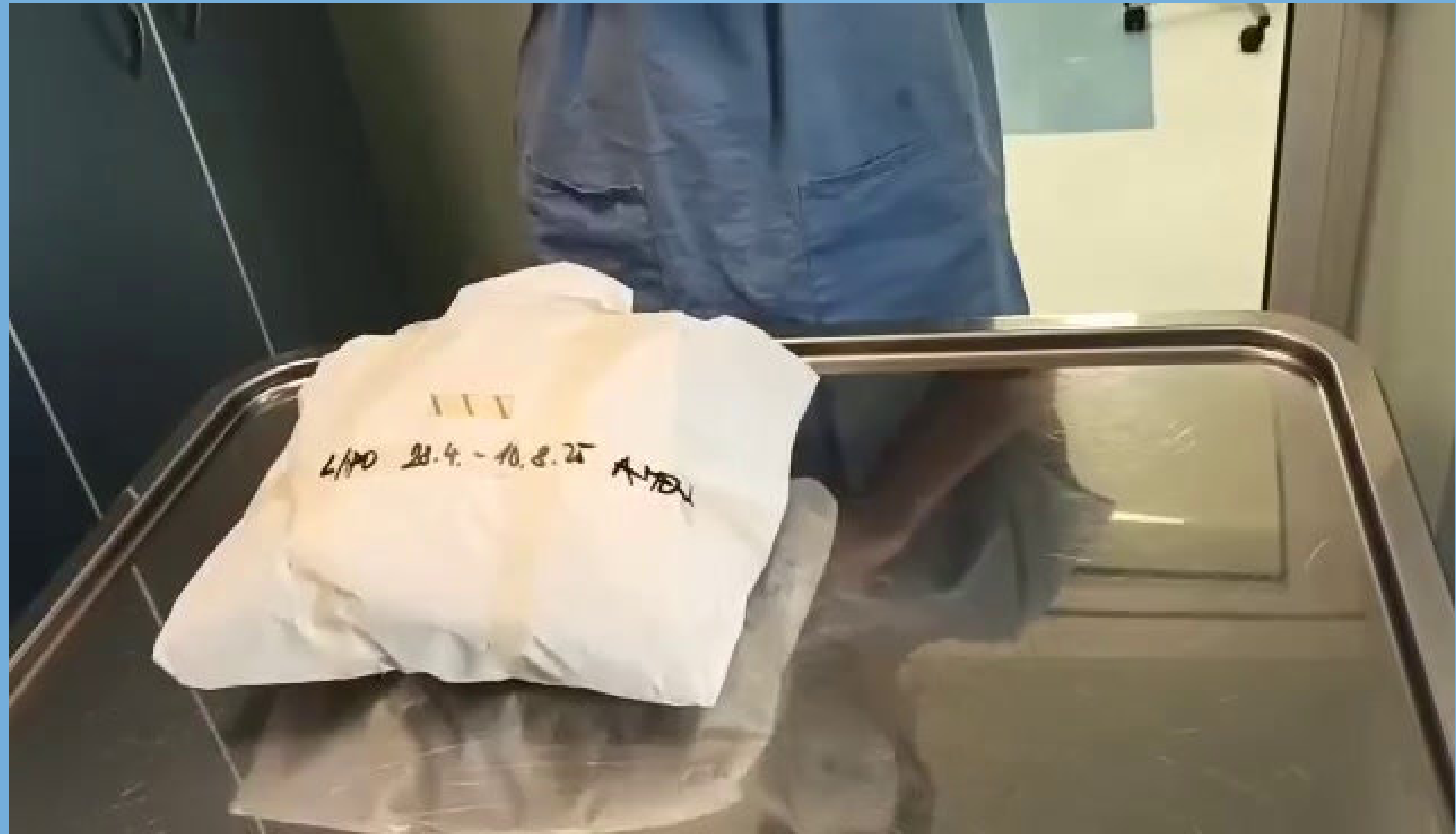

ZÁKLADNÍ CHIRURGICKÉ NÁSTROJE

- skalpely
- nůžky
- pinzety
- kleště
- háky
- jehelce

|||
L/PO 28.4 - 10.8.25 AMEN

ŠICÍ MATERIÁL

VSTŘEBATELNÝ

- KRÁTKODOBĚ
  - STŘEDNĚDOBĚ
  - DLOUHODOBĚ
- př. Novosyn

CHIRURGICKÉ JEHLY

- ATRAUMATICKÉ JEHLY
- JEHLY S OUŠKEM
- ŘEZACÍ JEHLY

NEVSTŘEBATELNÝ

- VLÁKNA PŘÍRODNÍ
  - SYNTETICKÁ
  - KOVOVÁ
- př. Monosyn, Premilene

**"Pane doktore, jak
dopadla moje
operace?", ptá se
pacient.**

**"To já taky
nevím!", odpoví
svatý Petr.**

DĚKUJI ZA POZORNOST!

